Broj: 11-04/03-34-36719-2/26

Sarajevo, 03. 11. 2026. godine

Na osnovu člana 66. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05) i člana 80. stav (3) Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 27/24), ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo donosi:

ODLUKU

o utvrđivanju Programa radnog osposobljavanja učenika sa teškoćama i/ili invaliditetom

I

Utvrđuje se Program radnog osposobljavanja učenika sa teškoćama i/ili invaliditetom.

II

U Program iz tačke I ove Odluke mogu biti uključeni učenici škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju učenika sa teškoćama u razvoju (u daljem tekstu: Centar).

III

Program iz tačke I ove Odluke realizuje se prije ili nakon redovnog nastavnog procesa u centrima u toku nastavnog dana i/ili tokom zimskog raspusta, za učenike koji u Program mogu biti uključeni do navršene 26. godine života, sve u skladu s Godišnjim programom rada Centra i odobrenim budžetskim sredstvima Centra.

IV

Program iz tačke I predstavlja sastavni dio ove Odluke i bit će objavljen na web stranici Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, a primjenjuje se danom stupanja na snagu ove Odluke.

V

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

MINISTRICA

Naida Hota-Muminović

Dostavljeno

1. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo,
2. JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, ul. Aleje Bosne Srebrene bb, 71000 Sarajevo,
3. Evidenciji,
4. a/a.

PROGRAM RADNOG OSPOSOBLJAVANJA UČENIKA

I UVOD

Program radnog osposobljavanja učenika sa teškoćama i/ili invaliditetom (u daljem tekstu: Program) predstavlja dodatni školski program koji se realizuje nakon redovnog nastavnog procesa u centrima za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju (u daljem tekstu: centri), za učenike koji su u procesu školovanja, a do navršene 26. godine života. Program je osmišljen kao dopuna redovnom odgojno-obrazovnom radu, s ciljem pružanja dodatne, strukturirane i kontinuirane podrške učenicima u razvoju funkcionalnih, radnih i životnih vještina. Program se temelji na holističkom; inkluzivnom i multidisciplinarnom pristupu, koji uvažava cjelokupan razvoj učenika, njihove individualne potrebe, mogućnosti i potencijale.

Aktivnosti Programa planirane su i realizuju se isključivo u okviru centra, kroz jasno struktuirane, prilagođene i svrhovite oblike rada, usmjerene na jačanje radnih navika, samostalnosti i praktične primjene stečenih znanja i vještina.

U skladu s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom, Program polazi od temeljnih načela poštovanja dostojanstva, individualnosti i prava na izbor. Poseban akcenat stavlja se na aktivno uključivanje učenika sa teškoćama i/ili invaliditetom (u daljem tekstu: učenici) u aktivnosti radnog osposobljavanja, uz osiguravanje podržavajućeg i sigurnog školskog okruženja koje podstiče razvoj, učešće i osjećaj lične kompetentnosti.

Kroz pažljivo planirane i vođene aktivnosti, učenicima se omogućava funkcionalno učenje kroz praksu, dodatno jačanje već stečenih vještina, razvoj odgovornosti i samopouzdanja, te postepeno osnaživanje za aktivnije i samostalnije uključivanje u svakodnevne radne i životne situacije, u skladu s njihovim individualnim mogućnostima.

II CILJNA SKUPINA

Program je namijenjen:

- Učenicima koji su uključeni u odgojno-obrazovni proces u centrima, a kod kojih je, na osnovu procjene stručnog tima centra, prepoznata potreba za dodatnim radnim osposobljavanjem tokom školovanja.

U Program se uključuju učenici centra koji, zbog zdravstvenih, psihofizičkih ili razvojnih karakteristika, imaju potrebu za dodatnom, produženom ili intenziviranom podrškom u jačanju funkcionalnih, radnih i životnih vještina, izvan nastavnog procesa. Program je fleksibilan i individualiziran, te se realizuje u skladu s mogućnostima, interesima i razvojnim potrebama učenika, uz puno uvažavanje njihovog dostojanstva, prava i potencijala. Uključivanje učenika u Program zasniva se na procjeni njihovih potreba i mogućnosti, s ciljem pružanja kontinuirane i smisleno organizirane podrške u procesu radnog osposobljavanja.

III CILJEVI PROGRAMA

Opći cilj: Pružanje dodatne, strukturirane i kontinuirane podrške učenicima u jačanju i unapređenju funkcionalnih, radnih i životnih vještina kroz aktivnosti radnog osposobljavanja koje se realizuju prije ili nakon završetka nastave.

Specifični ciljevi su:

- usavršavanje i unapređenje radnih, funkcionalnih i životnih vještina učenika kroz dodatne, produžene i praktično orijentisane aktivnosti u okviru Programa;
- jačanje i usavršavanje radnih navika, odgovornosti i samostalnosti učenika kroz strukturirane i svrhovite oblike praktičnog rada;
- usavršavanje sposobnosti učenika za izvođenje jednostavnih i funkcionalnih radnih zadataka u skladu s njihovim individualnim mogućnostima, interesima i tempu rada; unapređenje komunikacije, saradnje i socijalne interakcije učenika kroz zajedničke i grupne aktivnosti;
- jačanje samopouzdanja i osjećaja kompetentnosti učenika kroz uspješno izvršavanje zadataka i pozitivna iskustva učenja i
- pružanje dodatne, kontinuirane i prilagođene podrške učenicima u procesu školovanja kroz svrsishodne aktivnosti radnog osposobljavanja.

IV NAČIN I OBLIK IZVOĐENJA PROGRAMA

Program se izvodi kroz individualizirani i funkcionalno usmjeren pristup, uz primjenu metoda učenja kroz praktičan rad, demonstraciju, ponavljanje i vizuelnu podršku. Aktivnosti se izvode u manjim grupama u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za odgoj i obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi („Službene novine Kantona Sarajevo", br. 3/25 i 29/25), (u daljem tekstu: Pedagoški standardi), a prilagođene su individualnim sposobnostima, interesima i potrebama učenika, s ciljem jačanja konkretnih i primjenjivih životnih i radnih vještina.
Program se realizuje u obliku:

- tematskih i funkcionalnih radionica u centru;
- simuliranih radnih aktivnosti u prostorijama centra (radionice, kuhinje, plastenici, kabineti i slični prostori) i vođenih praktičnih aktivnosti koje omogućavaju učenicima utvrđivanje i
- primjenu već stečenih znanja i vještina.

U realizaciji Programa poseban akcenat stavlja se na postupnost, ponavljanje i dosljednost u radu, kao i na stvaranje sigurnog, predvidivog i podržavajućeg okruženja koje omogućava učenicima uspješno uključivanje u aktivnosti radnog osposobljavanja.

V TRAJANJE PROGRAMA

Program radnog osposobljavanja realizuje se tokom nastavne godine u kontinuitetu, od septembra do juna, uključujući i zimski raspust. Provodi se svakim radnim danom u trajanju od 120 minuta (tri školska časa), prije ili nakon završetka nastave, kao dodatni program namijenjen učenicima koji, uz redovno pohađanje nastave, prema procjeni stručnog tima imaju potrebu za dodatnim osposobljavanjem. Program je većim dijelom praktično orijentisan, s naglaskom na usvajanje i jačanje konkretnih životnih i radnih vještina kroz stvarne i simulirane situacije u okviru centra. Praktični dio Programa čini približno 80% ukupnog sadržaja, dok se teorijski dio (oko 20%) koristi kao podrška za razumijevanje osnovnih pojmova, razvijanje komunikacijskih i socijalnih vještina, te orijentacije u vremenu, prostoru i svakodnevnim aktivnostima.

Obim, dinamika i intenzitet aktivnosti Programa prilagođavaju se individualnim potrebama, mogućnostima i razvojnim postignućima učenika, na osnovu procjene stručnog tima. Programski sadržaji planiraju se i realizuju prema principima postupnosti, kontinuiteta i ponavljanja, uz uvažavanje individualnog tempa rada učenika i organizacije rada centra.

VI PROSTORNO-MATERIJALNI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA

Za kvalitetnu, sigurnu i funkcionalnu realizaciju Programa neophodno je osigurati odgovarajuće prostorno-materijalne uslove koji omogućavaju učenicima poticajno, struktuirano i prilagođeno okruženje za učenje i praktični rad. Prostorni uslovi Program se provodi u specijaliziranim i prilagođenim prostorijama unutar centra, koje omogućavaju izvođenje planiranih praktičnih i funkcionalnih aktivnosti u sigurnim i kontrolisanim uslovima.

Potrebni prostor podrazumijeva:

- Kabinet za praktični rad, opremljen osnovnim sredstvima i alatima u skladu s vrstom aktivnosti koje se realizuju u okviru Programa (npr. kuhinjski kutak, elementi jednostavnih radionica, materijali za održavanje prostora i jednostavne uslužne aktivnosti unutar centra).
- Radionicu ili multifunkcionalni prostor za izvođenje simuliranih radnih aktivnosti i vježbanje jednostavnih radnih zadataka (npr. sortiranje, slaganje, pakovanje, čišćenje, osnovni manuelni i tehnički zadaci).
- Prostor za izvođenje funkcionalnih svakodnevnih aktivnosti, koji se koristi za vježbanje i usavršavanje osnovnih životnih vještina u svrhu podrške radnom osposobljavanju (npr. organizacija ličnih i stvari potrebnih za rad, priprema jednostavnih obroka u školskim uslovima, održavanje ličnog i zajedničkog prostora).
- Manji prostor za odmor, koji omogućava kratke, planirane pauze tokom aktivnosti, u cilju očuvanja radne rutine, koncentracije i emocionalne stabilnosti učenika.

Materijali i oprema

Za realizaciju Programa potrebno je obezbijediti odgovarajuće materijale i opremu koji omogućavaju kvalitetno i kontinuirano izvođenje praktičnih aktivnosti, uz puno uvažavanje individualnih sposobnosti, zdravstvenih i senzornih potreba učenika.

Osnovna oprema i materijali obuhvataju:

- Radni pribor, alate i opremu prilagođene aktivnostima koje se provode u okviru Programa (npr. kuhinjsko posuđe, osnovni ručni alati, pribor za sortiranje i pakovanje, sredstva za jednostavno održavanje školskog prostora).
- Repromaterijal i potrošni materijal neophodan za redovno i nesmetano izvođenje planiranih praktičnih zadataka.
- Didaktičke, vizuelne i radne materijale koji olakšavaju razumijevanje i izvođenje zadataka, u skladu s principima individualizacije, strukture i vizuelne podrške.
- Elemente za organizaciju i održavanje radnog prostora, uključujući mjesta za odlaganje alata, organizaciju radnih površina i osnovno održavanje higijene prostora.
- Pomoćna sredstva za komunikaciju, prema individualnim potrebama učenika, kao što su slikovne upute, simboli i drugi oblici alternativne i augmentativne komunikacije.

Dodatni resursi

- Korištenje unutrašnjih i vanjskih prostora centra (npr. školsko dvorište), isključivo n svrhu izvođenja planiranih aktivnosti u okviru Programa, uz osiguranje stalnog nadzora i sigurnosti učenika.

VII GLOBALNA STRUKTURA PROGRAMA

Program ima jasno definisanu strukturu koja omogućava postupno, kontinuirano i individualizirano usavršavanje kompetencija učenika. Sastoji se od tri međusobno povezana dijela koji se paralelno dopunjavaju i prožimaju tokom cjelokupne realizacije Programa, u skladu s mogućnostima, interesima i razvojnim potrebama učenika.

Struktura Programa

Program obuhvata sljedeće cjeline:

- Opći dio - usmjeren na jačanje i usavršavanje funkcionalnih, socijalnih i životnih vještina potrebnih za svakodnevno funkcionisanje i rad u školskom okruženju (komunikacijske vještine, radne navike, samostalnost, timski rad, organizacija vremena, socijalne vještine i odgovornost).
- Stručni dio - obuhvata osnovna i prilagođena znanja iz odabrane oblasti radnog osposobljavanja, u skladu s individualnim mogućnostima učenika i programskim sadržajima centra.
- Praktični dio - zasniva se na učenju kroz rad u kontrolisanim i prilagođenim školskim uslovima, kroz praktične vježbe, simulirane radne zadatke i svakodnevne funkcionalne aktivnosti.

Etape realizacije Programa

Program se realizuje kroz tri međusobno povezane i fleksibilne etape koje se paralelno prožimaju tokom cjelokupne realizacije. Etape se sadržajno i intenzitetom prilagođavaju individualnim mogućnostima i tempu napredovanja učenika.

Etapa I: ***Usavršavanje i funkcionalno jačanje stečenih osnovnih kompetencija***

Cilj ove etape je utvrđivanje i funkcionalno jačanje već stečenih osnovnih kompetencija kroz struktuirane i predvidive aktivnosti:

- jačanje i stabilizacija postojećih radnih navika kroz rutinske i jasno struktuirane zadatke;
- usavršavanje sposobnosti organizacije, odgovornosti i urednosti u svakodnevnim aktivnostima;
- funkcionalno produbljivanje osnovnih znanja iz odabrane oblasti radnog osposobljavanja i
- jačanje komunikacije, saradnje i soçijalne interakcije u malim grupama.

Etapa II: ***Usavršavanje praktičnih vještina u školskom okruženju***

Ova etapa predstavlja centralni dio Programa i fokusirana je na praktično usavršavanje kroz simulirane radne aktivnosti u okviru centra:

- usavršavanje izvođenja struktuiranih radnih zadataka po principu„„od jednostavnijeg ka složenijem";
- jačanje preciznosti, radne rutine, izdržljivosti i timskog rada kroz simulaciju radnih situacija;- kontinuirano praćenje i podrška individualnog napretka učenika uz prilagođavanje zadataka i- postepeno jačanje samostalnosti i odgovornosti u izvršavanju zadataka, uz stručni nadzor.

Etapa III: ***Usavršavanje stečenih kompetencija i njihova primjena***

Cilj ove etape je dodatno usavršavanje i funkcionalna primjena već stečenih radnih, životnih i socijalnih kompetencija učenika kroz složenije, povezane i svrsishodne aktivnosti u okviru školskog okruženja:

- usavršavanje stečenih radnih i životnih vještina kroz složenije i kombinovane praktične zadatke u poznatim i struktuiranim uslovima;
- funkcionalna primjena razvijenih vještina u svakodnevnim aktivnostima, uz povećan stepen samostalnosti i odgovornosti;
- jačanje kontinuiteta u radu, radne izdržljivosti i sposobnosti održavanja radne rutine tokom aktivnosti;
- podsticanje inicijative, samoprocjene i svjesnosti o vlastitim mogućnostima kroz vođenu refleksiju i praktičan rad i
- unapređenje socijalnih i komunikacijskih vještina kroz saradnju, timski rad i zajedničke zadatke.

VIII STRATEGIJE U RADU

U realizaciji Programa primjenjuju se pedagoške i stručne strategije koje uvažavaju individualne potrebe, sposobnosti i tempo učenja učenika, s posebnim naglaskom na usavršavanje postojećih kompetencija, funkcionalnost, praktičan rad i podržavajuće školsko okruženje.

- Programski sadržaji se individualiziraju i prilagođavaju mogućnostima učenika, naročito u stručnim i praktičnim segmentima Programa.
- Strategije rada usmjerene su na usavršavanje već razvijenih znanja i vještina kroz ponavljanje, proširivanje i funkcionalnu primjenu.
- U radu se koriste vizuelna, taktilna i praktična pomagala, u skladu s potrebama učenika i principima dostupnosti i razumljivosti.
- Primjenjuje se prilagođen tempo rada, uz dovoljno vremena za vježbanje, ponavljanje i učenje kroz konkretne primjere.
- Metode i tehnike rada se fleksibilno prilagođavaju, uz korištenje vizuelnih metoda, očiglednih sredstava, demonstracije i asistivne tehnologije, prema individualnim potrebama učenika.
- Fokus je na učenju kroz rad i iskustvenom učenju, uz kontinuiranu stručnu podršku realizatora Programa.

- Učenici se uključuju u simulirane radne zadatke i praktične aktivnosti u školskim prostorima (radionice, kuhinjski kutci, plastenici, skladišni i pomoćni prostori centra), u skladu s planiranim sadržajima Programa.
- Vrednovanje znanja i vještina temelji se prvenstveno na praktičnom radu, funkcionalnim zadacima i individualnom napretku učenika.
- Teorijska znanja se primjenjuju isključivo u mjeri u kojoj doprinose razumijevanju i kvalitetnijoj realizaciji praktičnih i funkcionalnih zadataka, u skladu s mogućnostima učenika.

IX REALIZATORI PROGRAMA

Program provodi se pod vodstvom voditelja Programa radnog osposobljavanja, uz mogućnost uključivanja stručnih saradnika centra kao podrške u realizaciji pojedinih aktivnosti.

Voditelj Programa radnog osposobljavanja

Voditelj Programa je osoba koja posjeduje srednju stručnu spremu iz oblasti relevantne za specifični Program radnog osposobljavanja, kao i osnovna znanja i vještine za rad s učenicima sa teškoćama i/ili invaliditetom.
Uloga voditelja Programa obuhvata:

- planiranje, organizaciju i provođenje aktivnosti radnog osposobljavanja u skladu s ciljevima i sadržajima Programa;
- vođenje praktičnih radionica i simuliranih radnih aktivnosti u prostorima centra; demonstriranje radnih zadataka i postupaka, uz pružanje kontinuirane podrške učenicima;
- prilagođavanje aktivnosti i zadataka individualnim mogućnostima, interesima i tempu rada učenika;
- praćenje i dokumentovanje napretka učenika u procesu usavršavanja radnih i životnih vještina;
- podsticanje razvoja radnih navika, samostalnosti i odgovornosti učenika kroz strukturiran i podržan rad i
- saradnju sa stručnim timom centra u cilju usklađivanja aktivnosti Programa s obrazovnim i razvojnim potrebama učenika.

Stručna podrška u realizaciji Programa

U realizaciji Programa, prema potrebi, mogu učestvovati i stručnjaci centra (edukatorirehabilitatori, defektolozi i drugi članovi stručnog tima), u ulozi stručne podrške voditelju Programa. Njihovo uključivanje odnosi se na:

- savjetodavnu i stručnu podršku u planiranju i prilagođavanju aktivnosti učenicima;
- praćenje i usmjeravanje učenika u skladu s njihovim individualnim obrazovnim razvojnim potrebama i
- podršku u realizaciji pojedinih aktivnosti Programa i

Učešće stručnjaka centra ostvaruje se u okviru njihove redovne radne norme, u ograničenom obimu i u skladu s organizacijom rada centra.

X OPĆI I SPECIFIČNI ISHODI PO ETAPAMA PROGRAMA

Ishodi učenja definišu se u skladu s etapama realizacije Programa i primijenjenim strategijama rada, a usmjereni su na usavršavanje, funkcionalnu primjenu i održavanje već stečenih kompetencija učenika. Ishodi omogućavaju praćenje individualnog napretka učenika kroz praktične, strukturirane i podržane aktivnosti.

Etapa I: Usavršavanje i funkcionalno jačanje

(strategije: struktuirani zadaci,vizuelna i praktična podrška, sporiji tempo, ponavljanje)

Učenik:

- unapređuje postojeće radne navike kroz rutinske, jasno struktuirane i ponovljive aktivnosti;
- funkcionalno primjenjuje osnovne vještine lične organizacije i odgovornosti uz vizuelnu i verbalnu podršku;
- koristi osnovne oblike funkcionalne komunikacije u radnim situacijama;
- sarađuje u manjim grupama i poštuje osnovna pravila ponašanja i saradnje i
- primjenjuje osnovna pravila sigurnosti i higijene tokom provođenja praktičnih aktivnosti.

Etapa II: Usavršavanje praktičnih vještina u školskom okruženju

(strategije: učenje kroz rad, demonstracija, simulirani radni zadaci, individualizacija)

Učenik:

- usavršava izvođenje strukturiranih radnih zadataka po principu „od jednostavnijeg ka složenijem";
- pravilno i sigurno koristi osnovne alate, pribor i sredstva uz demonstraciju i podršku;
- prati uputstva i uz povećan stepen samostalnosti izvršava praktične zadatke;
- razvija kontinuitet u radu, radnu rutinu i odgovornost kroz simulirane radne aktivnosti sarađuje u grupnim aktivnostima i
- pokazuje socijalno prihvatljivo ponašanje u školskom okruženju.

Etapa III: Usavršavanje stečenih kompetencija i njihova primjena

(strategije: funkcionalna primjena, produžene aktivnosti, praktično vrednovanje, samoprocjena)

Učenik:

- funkcionalno primjenjuje usavršene radne i životne vještine u složenijim i povezanim aktivnostima;

- pokazuje samostalniji pristup u izvršavanju zadataka, uz pravovremeno traženje podrške;
- održava radnu rutinu, odgovornost i koncentraciju tokom produženih aktivnosti;
- primjenjuje razvijene komunikacijske i socijalne vještine u zajedničkim i timskim zadacima i
- koristi dnevne rasporede, vizuelne upute i dogovorena pravila za organizaciju rada.

XI EVALUACIJA I PRAĆENJE NAPRETKA

Provjera ostvarenosti ishoda učenja u okviru Programa vrši se kontinuirano, kroz formativno praćenje napretka učenika, uz primjenu individualiziranog pristupa i metoda prilagođenih njihovim sposobnostima, tempu rada i komunikacijskim mogućnostima.

Evaluacija je usmjerena na praćenje usavršavanja i funkcionalne primjene već stečenih radnih, životnih i socijalnih vještina, u skladu s etapama realizacije Programa.

Praćenje napretka učenika ostvaruje se kroz sljedeće oblike:

- sistematsko posmatranje i bilježenje aktivnosti i ponašanja učenika tokom izvođenja praktičnih, funkcionalnih i svakodnevnih zadataka u školskom okruženju;
- vođenje individualnog dosjea učenika, koji sadrži evidenciju o ostvarenim ishodima, primijenjenim strategijama i oblicima podrške, kao i preporuke za dalji rad;
- fotografska i/ili video-dokumentacija, kao podrška procjeni funkcionalnih kompetencija, po potrebi i uz saglasnost roditelja/staratelja;
- primjena check-lista i skala procjene, izrađenih u skladu s definisanim ishodima etapama Programa i
- struktuirani razgovori, demonstracije komunikacijskim mogućnostima učenika i simulirane situacije, prilagođeni komunikacijskim mogućnostima učenika.

U procesu evaluacije i praćenja učestvuju voditelj Programa radnog osposobljavanja, stručni saradnici centra u savjetodavnoj ulozi, te, roditelj/staratelj kao izvor dodatnih informacija o funkcionisanju učenika u svakodnevnim životnim situacijama.

Cilj evaluacije je utvrđivanje nivoa usvojenosti funkcionalnih, radnih i životnih vještina učenika, praćenje stepena samostalnosti i kontinuiteta u radu, te prilagođavanje aktivnosti i strategija rada u skladu s individualnim potrebama učenika.

XII DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA

U okviru realizacije Programa vodi se uredna, sistematična i sveobuhvatna dokumentacija koja omogućava praćenje rada, napretka i postignuća učenika, u skladu sa važećim Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika.

Individualna evidencija i praćenje napretka učenika

Individualna dokumentacija obuhvata relevantne informacije o učeniku, uključujući specifične ciljeve Programa, oblike i nivo podrške, prisustvo, napredak u usavršavanju kompetencija, kao i saradnju s roditeljima/starateljima. Dokumentacija se vodi kontinuirano, uz poštivanje principa

povjerljivosti, zaštite ličnih podataka i prava učenika, te se koristi kao osnova za planiranje, evaluaciju i prilagođavanje Programa.

XIII ZAKLJUČAK

Program predstavlja značajan dodatni obrazovni oblik podrške učenicima centra, usmjeren na usavršavanje i funkcionalnu primjenu već stečenih radnih, životnih i socijalnih vještina u okviru školskog okruženja. Program doprinosi jačanju samostalnosti, odgovornosti i samopouzdanja kod učenika, u skladu s njihovim individualnim mogućnostima i potrebama.

Realizacijom Programa osigurava se kontinuitet u odgojno-obrazovnoj podršci učenicima, te se podstiče njihovo aktivno učešće u strukturiranim aktivnostima koje doprinose kvalitetnijem svakodnevnom funkcionisanju i boljoj socijalnoj uključenosti.

Uspješna implementacija Programa zasniva se na individualiziranom pristupu, timskom radu i saradnji, kontinuiranom praćenju napretka učenika i saradnji s roditeljima/starateljima. Fleksibilnost Programa omogućava prilagođavanje sadržaja i strategija rada u skladu s postignućima učenika, bez produžavanja trajanja Programa izvan propisanog okvira.
Ukoliko učenik u toku jedne godine ne ostvari sve planirane ishode, omogućava se nastavak rada na neostvarenim ishodima u narednim godinama trajanja Programa, u skladu individualnim mogućnostima učenika, bez ponovnog pohađanja prethodne godine ili produžavanja ukupnog trajanja Programa.

Po završetku Programa, učenici ne stiču diplomu niti formalno priznato zanimanje. Učeniku se izdaje certifikat, u skladu s Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika, u kojem se na jasan i strukturiran način navode kompetencije, vještine i znanja razvijeni tokom realizacije Programa. Certifikat odražava individualna postignuća učenika, bilo da se odnose na usavršavanje radnih i životnih vještina, komunikaciju, svakodnevne aktivnosti ili razumijevanje osnovnih pravila funkcionisanja u školskoj i društvenoj zajednici.

INDIVIDUALNI DOSJE UČENIKA

1. Osnovni podaci o učeniku

Ime i prezime:_____

Datum rođenja:_____

Grupa (vrsta zanimanja):_____

Srednja škola - naziv škole, mjesto,godina:_____

Godina uključivanja u Program:_____

Podaci o roditeljima/starateljima:_____

Kontakt podaci:_____

Datum : _____

2. Individualni plan i program

Opšti cilj/ciljevi
Specifični ciljevi i očekivani ishodi
Prilagodbe sadržaja, metoda i materijala
Vremenski okvir i dinamika rada
Realizatori

3. Evidencija o prisustvu

Mjesec	Prisustvo	Izostanci	Napomene
SEPTEMBAR			
OKTOBAR			
NOVEMBAR			
DECEMBAR			
JANUAR			
FEBRUAR			
MART			
APRIL			
MAJ			
JUNI			

4. Evidencija o napretku i dnevnik rada

Mjesečne bilješke o napretku u vještinama i zadacima
Primjeri konkretnih ostvarenja i zapažanja

Povratne informacije o učeniku
Evaluacija ostvarenih ishoda
Napomene o motivaciji, angažmanu i ponašanju

5. Zapisnici o saradnji

Bilješke sa sastanaka s roditeljima/starateljima/nastavnicima
Preporuke

6. Završna evaluacija

Postignuti ishodi na kraju godine

Preporuke za dalje osposobljavanje ili podršku
Komentar voditelja Programa

Datum: Potpis:

CHECK-LISTA ZA PRAĆENJE NAPRETKA PO ETAPAMA PROGRAMA

Naziv centra: _____

Ime i prezime učenika: _____

Voditelj Programa: _____

Period praćenja: _____

ETAPA I - Usavršavanje i funkcionalno jačanje

Ishod	✓ ostvareno	◐djelimično	X potrebna dodatna podrška
Pokazuje razvijene osnovne radne navike			
Poštuje osnovna pravila rada i ponašanja			
Koristi funkcionalnu komunikaciju u radu			
Učestvuje u radu u manjoj grupi			
Primjenjuje pravila higijene i sigurnosti			

ETAPA II - Usavršavanje praktičnih vještina u školskom okruženju

Ishod	✓ ostvareno	◐ djelimično	X potrebna dodatna podrška
Izvodi struktuirane praktične zadatke			
Pravilno koristi pribor i osnovne alate			
Prati uputstva i redoslijed aktivnosti			
Održava radnu rutinu i kontinuitet			
Saraduje u zajedničkim aktivnostima			

ETAPA III - Usavršavanje stečenih kompetencija i njihova primjena

Ishod	✓ ostvareno	◐ djelimično	X potrebna dodatna podrška
Samostalnije primjenjuje stečene vještine			
Održava odgovornost u produženim aktivnostima			
Primjenjuje socijalne i komunikacijske vještine			
Koristi raspored i vizuelne upute			
Adekvatno traži podršku kada je potrebna			

Opća procjena napretka: _____

_____

_____

_____

Preporuke za dalji rad:

_____

_____

_____

_____

_____

Datum: _____ Potpis voditelja: _____